

důkaz tento nezdařil. Rovněž dlužno souhlasiti s prvním soudem v tom, co jest rozuměti výslovným prohlášením zůstavitelovým (Krainz — Ehrenzweig — System II./2 str. 365). Vždyť »výslovným projevem« jsou nejen slova, nýbrž i příkryvnutí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní brojí dovolání proti názoru soudu druhé stolice, že zůstavitelka listinu, jí přečtenou a pak k podpisu předloženou, v ý s l o v n ě za své poslední pořízení prohlásila. Oba nižší soudy však věc správně posoudily, neboť zůstavitelka projevila svou vůli slovem a příkryvnutím hlavou, když jí byl spis předčítán, pokud se týče když pisatel listiny po přečtení pravil »je-li to správné, pak nechť to matka podepíše«, a krom toho projevila svůj souhlas podpisem listiny, tak že správným jest úsudek, že tu šlo o výslovné prohlášení, že spis obsahuje poslední vůli zůstavitelčinu (§ 579 obč. zák.). Správné jest stanovisko odvolacího soudu, že podle § 567 obč. zák. náleželo žalobci, by prokázal příčinu, pro kterou zůstavitelka snad nebyla způsobilou činiti poslední pořízení. Tvzení dovolatele, že zůstavitelka vůbec nebyla schopna se podepsati, přiči se vlastnímu tvrzení žalobcovu, jenž udal, že zůstavitelka své jméno na spise podepsala (aneb jak žalobce praví »naškrábala«).

Čís. 371.

Jest nepřipustnou změnou po rozumu šu 828, druhá věta, obč. zák., jme-li se jeden společník bez souhlasu druhého užívati výlučně určité části společné nemovitosti, byť i zbytek, ponechaný k užívání druhému společníku, rovnal se jeho ideálnímu podílu na věci.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1920, Rv II 4/20.)

Usedlost čís. pop. 85 v J. náležela spoluvlastnický jednou polovicí manželům S-ovým, druhou polovicí Antonínu V-ovi. Antonín V. užíval bez souhlasu manželů S-ových z oné usedlosti polovici mlatu a stodoly, polovici kůlny, jeden malý chlév pro hovězí dobytek, jeden chlívek pro prasata, kdežto druhá polovice stodoly s mlatem, kůlny, celá konírna i celý velký chlév pro hovězí dobytek a sklepy byly k použití manželů S-ových, kteří jich však neužívali. Manželé S-ovi domáhají se na Antonínu V-ovi žalobou, by veškerý prostory usedlosti zmíněné vyklidil. P r o c e s n í s o u d p ř v é stolice žalobu zamítl. D ů v o d y: Jest zjištěno, že strana žalovaná neužívala ani polovice budov usedlosti a že ohledně užívání nedošlo mezi stranami k dohodě, poněvadž žalující strana pro napjatý poměr vůči žalovanému zamítla dohodu zejména, by stodola byla fysicky rozdělena. Na základě toho dospěl soud k přesvědčení, že strana žalující byla oprávněna žádati, by žalovaná strana, která svého práva dosud užívá, aniž by vsahala v právo strany žalující, vyklidila místnosti přináležející jí právem spoluvlastnickým. Žalobní žádost bez ohledu na právní důvod jest vzhledem na to, že žalovaný neužívá ani polovice jemu prá-

vem spoluvlastnickým přináležející, v tom rozsahu neodůvodněnou, že žádá vyklizení ze všech celých místností domu č. 85, ač žalovaný jich celých neužívá. Žalovaný užívá místnosti jen v tom rozsahu, v jakém jich může i strana žalující spoluužívat. Nechce-li tak strana žalující učiniti a nemůže-li se shodnouti, jsou její práva ohledně společné věci obsažena v §§ 828 a násl. obč. zák., z jichž srovnání plyne, že žalující strana nemůže stranu žalovanou vylučovati z užívání společných budov, pokud strana žalovaná tak činí bez poškození práv strany žalující. V případě, o nějž jde, jest nesporně zjištěno, že strana žalující může usedlosti užívat stejně jako žalovaný a že se jí v tom nepřekáží. Ze zmíněných ustanovení obč. zák. nelze vyvoditi, že by žalující strana byla oprávněna žádati, by žalovaný, zřekna se užívání, místnosti vyklidil. Soud vidí v tom jakýsi druh chikány, že žalující strana chce žalobou donutiti žalovaného, by místnosti společné zůstaly prázdné, chce ho tedy majetkově poškoditi. Chce-li žalující strana dosáhnouti toho, by soud určil způsob užívání, pak mohla právem žalovati na toto určení a žalovaný byl by v tom případě pak povinen místnosti vykliditi, kdyby soud ustanovil užívání jiné, zejména kdyby ustanovil pronájem společných místností. Teprve pak, kdyby žalovaný na základě rozsudku místností společných vykliditi nechtěl, bylo by lze žalovati o vyklizení. O d v o l a c í s o u d vyhověl žalobě. D ů v o d y: Důvod nesprávného právního posouzení spatřují odvolatelé v tom, že prvý soudce přichází k úsudku, že strana žalovaná neužívá ani polovíce budov sporné usedlosti, zapomínaje, že spoluvlastnictví se vztahuje ku každé části předmětu, tedy i k polovici místností, užívaných žalovaným. Výtka tato jest oprávněna. Přísluší-li táž věc vlastnický více osobám nedílně, nastává společenství majetku (§ 825 obč. zák.). Z toho plyne, jak jest i v §§ 828 a 833 obč. zák. výslovně ustanoveno, že, pokud společníci se shodují, mají všichni držení a správu společné věci a že jsou oprávněni s ní nakládati dle libosti a v záležitostech, jež se jen řádné správy a užívání kmenového majetku týkají, rozhoduje většina dle poměru svých podílů. Jinak ovšem jest tomu, když se společníci neshodují ani v této řádné správě a užívání; tu nesmí, jak zákon praví, žádný z podílníků předsevzít se společnou věcí nějakou změnu, kterouž by byl podíl druhého zasažen. Slovem »změna« nelze rozuměti změnu toliko v podstatě věci společné, nýbrž změnu jakoukoliv, tedy i v užívání, zasahuje-li se tím do právní sféry společníků ostatních. Všem společníkům přísluší celá společná věc ideálními podíly, takže nelze připustiti, by bez souhlasu a shody jeden společník užíval určité části společné věci a proto, byť i snad žalovaný jeho ideálnímu podílu odpovídající části fysické neužíval, nelze tvrditi, že by tím nebylo do právní sféry společníků ostatních zasaženo, když se strany výslovně na takovém užívání neshodly. Když sami shody docíliti nemohou, jest se jim dle ustanovení občanského zákona o společenství majetku zachovati, nemůže však nikdo společníka, s užíváním nesouhlasějícího, donutiti, by klidně k užívání druhých přihlížel a tomu se nebránil. Způsob, jakým jest se brániti, žalobcové v tomto případě správně zvolili a bylo tudíž právní posouzení této záležitosti prvním soudem pochybené, když opačné stanovisko zastával a žalobu zamítl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání vytýká rozsudku nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 § 503 c. ř. s.) a spatřuje je v tom, že, ačkoliv bylo zjištěno, že žalovaná strana užívá z celého domu jen polovici mlatu a stodoly, polovici kůlny, jeden malý chlév na hovězí dobytek a jeden chlívek na prasata, kdežto druhé polovice těchto místností, celá konírna i celý velký chlév pro hovězí dobytek, celé sklepy a obytné místnosti kromě vyměry jsou k dispozici žalující strany, která tedy může užívatí daleko více, nežli polovice domu, jež jí náleží, a ač strana žalující nikdy neprohlásila, že chce užívatí polovice domu a že jí žalovaný v tom překáží, přece odvolací soud shledal v užívání uvedených shora místností žalovaným *z m ě n u* ve smyslu § 828 obč. zák. přes to, že podíl žalobců zůstal neporušen a neztenčen. Tento názor žalovaného není správným, neboť odporuje pojmu společného vlastnictví, jež dle § 361 obč. zák. záleží v tom, že každému podílníku přísluší, ovšem že dle objemu jeho podílu, stejné právo na každou jednotlivou část předmětu společného. Proto je lhostejno, zda zbývá žalobcům možnost užívatí tolik částí domu, které snad tvoří více nežli fyzickou polovici na ně připadající, poněvadž zasahování do právní sféry jejich záleží v tom, že žalovaný bez jejich svolení užívá fyzicky jednotlivých částí společného majetku, které dlužno postavití na roveň svémocnému fyzickému rozdělení a tedy i pokládati za *z m ě n u* ve smyslu § 828 obč. zák. Ježto pak, jak dovolání samo připouští, žalobci k takovému fyzickému užívání jednotlivých částí společného domu svolení nedali, brání se žalobci právem proti němu žalobou, neboť sluší každému z podílníků přiznati právo, brániti se proti opatřením druhého podílníka, která jeho vůli odporují. V tomto případě nelze se dovolávatí, jak to činí dovolání, ustanovení §u 833 obč. zák., poněvadž nejde o způsob správy, nýbrž o otázku, je-li bezprávným fyzické užívání jednotlivých částí domu žalovaným a nelze žalobcům ukládati za povinnost, by domáhali se před zjištěním této bezprávnosti ve sporu zahájeném výrokem soudu, kterým by měl *z p ů s o b s p r á v y* býti stanoven. Mylným je také názor dovolatelův, že žalobní žádost, jíž se žalobci domáhají vyklizení celého domu a veškerých k němu patřících místností, měla býti ohledně větší polovice domu zamítnuta proto, že žalovaný neužívá ani polovice domu, ani polovice stájí, ani polovice ostatních místností. Množství užívaných místností nepadá při řešení tohoto sporu vůbec na váhu, nýbrž jen okolnost, že jich užívá *f y s i c k y* žalovaný a to bez svolení žalobců. Vyslovuje-li rozsudek, že žalovaný je povinen dům čís. pop. 85 v J. a veškeré k němu patřící místnosti ihned vykliditi, nemůže se tím žalovaný cítiti stíženým, poněvadž označením domu dle čísla se předmět sporu jen blíže určuje a vyklizení jednotlivých místností v něm nastati může jen v tom rozsahu, pokud jich skutečně *f y s i c k y* užívá.

Čís. 372.

Nárok Československé republiky na získání protihodnoty za závazky, jež převzala vůči zaměstnancům Rakousko-Uherské banky (nařízení ze